

РЕШЕНИЕ

№ 190

гр. Плевен , 14.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН в публично заседание на двадесет и втори юни,
през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Татяна Г. Бетова

като разгледа докладваното от Татяна Г. Бетова Гражданско дело №
20214400100178 по описа за 2021 година

Производство по чл.2, ал.1, т.1 ЗОДОВ.

Делото е образувано пред Софийски градски съд по искова молба, подадена от ХР. Н. З. от гр.Луковит, чрез пълномощника му адв. Д.Б. от САК, с която са предявени субективно кумулативно съединени иски по реда на ЗОДОВ срещу Прокуратурата на РБ и срещу Окръжен съд - Ловеч. В исковата молба се твърди, че на основание издадена от прокурор от Прокуратурата на Апелативен съд гр.Лариса, Република Гърция европейска заповед за арест № 58/2018г. от 30.06.2018г., пред Ловешки ОС е било образувано производство по реда на чл.38а, ал.1, т.4 от ЗЕЕЗА.Предмет на делото е било разглеждане на искане за предаване на българския гражданин ХР. Н. З., с цел провеждане на наказателно преследване за престъпление по чл.1, т.1в и чл.30, т.1в и чл.27, т.1, чл.47, т.1, чл.57, 83, 94, т.1 от НК на Република Гърция, касаещи подпомагането на незаконно влизане и пребиваване в страната. Взетото от ОП-Ловеч становище в процеса е било да бъде допуснато изпълнение на Европейската заповед за арест, като по отношение на ответника бъде взета мярка за неотклонение „задържане под стража“. Искането е било уважено и е постановено решение за допускане изпълнението на ЕЗА № 58/2018г., както и взета МН „задържане под стража“ на Х.З. до фактическото предаване на издаващата заповедта държава.Решението е подписано с особено мнение от един от членовете на

състава, обжалвано е и е потвърдено с решение на АС-В.Търново.

Ищецът твърди, че е бил задържан, считано от 17.09.2018г. до средата на месеца декември 2018г. в Затвора гр.Ловеч, след което бил конвоиран в Затвора в гр.Лариса, където изчакал да бъде съден за извършено от него престъпление до 16.05.2019г.С решение № 246/16.05.2019г. Апелативен съд – Лариса го е оправдал по повдигнатото му обвинение и е бил освободен, след като е престоял в затвора и ареста общо 241 календарни дни. Ищецът счита, че има основание да претендира обезщетение по реда на ЗОДОВ за причинени му вреди от взетата мярка за неотклонение „задържане под стража“ и предаването му на гръцките власти, с които действия неправомерно са му отнети гарантирани в чл.5 от Конвенция за защита правата на човека и основните свободи, право на свобода и сигурност.Твърди, че съдът и прокуратурата при вземането на решение за изпълнение на ЕЗА и задържането на ищеца, не са съобrazили данните за лицето и деянието. По този начин на ищеца, който до този момент никога не е преминавал българската граница, никога не е бил задържан, не знае друг език освен български, не е извършвал противоправни деяния и е разчитал на справедливостта на българската държава в лицето на съда и прокуратурата, са причинени неимуществени вреди, изразяващи се във влошаване на психичното му здраве.

Ищецът твърди също, че липсата на вина за престъплението, в което е бил обвинен е била установена от гръцкия съд, въз основа на същите доказателства, които са били представени и пред българския. Счита, че въз основа на тях е могло да се направи единствено възможният извод за липса на умисъл и/или непредпазливост за извършване на престъпно деяние при продажбата на стария му автомобил, струващ 400лв.

В исковата молба се твърди, че през периода на задържането му, ищецът е бил лишен от свобода, а с това и от възможността да работи и издържа семейството си-безработна жена, внуци на починал син, син и неговите деца - всички разчитащи на ищеца.През дългия престой в затвора, се е чувствал унижен и онеправдан, със силно засегнато достойнство и с чувство на безсилие, гневен и депресиран.Факта, че държавата му го е предала невинен да го съди друга държава, е съсипала психиката му до нетърпима крайност и е

нанесъл сериозни морални щети върху личността му. Нещо повече – дори след освобождаването му, при позвъняване или при гледка на униформен, или при гръцка реч, целият кошмар от случилото се, се е връщал отново. В заключение, ищецът моли да бъдат осъдени ответниците да му заплатят обезщетение за неимуществен вреди в размер на 50 000 лв., причинени вследствие задържането му за 241 календарни дни за периода от 17.09.2018г. – 16.05.2019г., въз основа на ЕЗА № 58/2018г., като наказателното производство в РГърция е приключило с оправдаването му. Сумата се претендира, ведно със законната лихва, считано от влизане в сила на оправдателната присъда на 16.05.2019г., както и направените деловодни разноси.

С исковата молба са представени : ЕЗА; Заповед за задържане за срок от 24 часа от 17.09.2018г.; Постановление за задържане за срок от 72 часа; Решение от 19.11.2019г. на Ловешки ОС; Договор за покупко-продажба на автомобил; Удостоверение от Сектор „Пътна полиция“ при ОД на МВР-Монтана; Декларация по чл.54 от ЗМДТ; Заповед за освобождаване.

По повод оставяне на исковата молба без движение, с молба от 05.10.2020г. ищецът, чрез пълномощника си адв. Д.Б. е заявил, че не поддържа иска си спрямо ОС –Ловеч, като исковата претенция за заплащане на обезщетение в размер на 50 000 лева е насочена само срещу Прокуратурата на РБ. Счита, че вредите му са настъпили от становището, изразено от представителят на ОП-Ловеч, който в процеса пред Окръжен съд-Ловеч е заявил, че следва да бъде допуснато изпълнение на Европейската заповед за арест и исканото лице следва да бъде предадено, както и че по отношение на Х.З. следва да бъде взета мярка за неотклонение „задържане под стража“. Прокуратурата е следвало да извърши всички необходими проверки и да прецени дали да изразява такова становище и да предприема действия по задържането му, като в случая е действала като администратор без да вникне в приложените в производството доказателства, сочещи извода за липса на престъпление, което е било и установено по-късно от гръцкия съд. Поради това ищецът счита, че незаконосъобразността на действията на Прокуратурата е потвърдена от приложената към исковата молба оправдателна присъда.

В срока по чл. 131 ал. 1 ГПК е постъпил писмен отговор/прил. на л.37 от гр.д.№ 15100 по описа на СГС/ от ответника Прокуратура на Република България, чрез прокурор Р.Стоев от Софийска градска прокуратура, в който се излага становище, че Прокуратурата оспорва исковите претенции по основание и по размер.Прокуратурата счита, че не е осъществен състав на отговорност, тъй като прокурорът от Ловешка окръжна прокуратура е действал изцяло в съответствие със закона/ЗЕЕЗА/. При получаване на ЕЗА прокурорът не извършва разследване и не прави преценка относно авторството и вината на лицето, чието задържане е поискано. Проверяват се единствено предпоставките на чл.36 и 37 от ЗЕЕЗА, което е сторено и тяхното наличие е установено. С отговора се възразява, че Прокуратурата не следва да носи отговорност за задържането от 24 ч. по реда на ЗМВР, задържането постановено от ОС-Ловеч и това постановено от гръцките власти, тъй като тези вредоносни действия са извършени от други правни субекти, различни от ответника и в изпълнение на надлежни актове, които не са издадени от прокурор.

В отговора се изтъква и това, че във връзка с процедурите по Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест, ОП-Ловеч като орган на Прокуратурата на РБългария и ОС-Ловеч, са изпълнили поръчка във връзка с международното сътрудничество по наказателни дела.Взетата мярка за неотклонение е била иницирирана в резултат на наказателно преследване, предприето от чужда държава.Твърди се, че ОП-Ловеч е действала обвързана от постановена от чужд правоохранителен орган заповед, при спазване на българското законодателство.При спазване на тези норми Окръжен съд – Ловеч е уважил направеното от ОП-Ловеч искане и е взел МН“Задържане под стража“.Ответникът счита, че ищеца не е ангажирал доказателства за незаконността на действията, както и за причинените му неимуществени вреди и за причинната връзка между тях.Счита, че липсват доказателства за вреди, които да са пряк резултат от задържането под стража във връзка с ЕЗА.По отношение на твърдените психични страдания, Прокуратурата счита, че те следва да се доказват с писмени доказателства и с експертни заключения в областта на психиатрията.Изложено е и становището, че претенцията е силно завишена по размер и не съответства на принципа на чл.52 отЗЗД и на съдебната практика.Поискано е прилагане на ЧНД 481/18г.

на Ловешки ОС, което е уважено и делото е приложено.

Съдът, като взе предвид становищата на страните, обсъди събраните по делото доказателства, прецени ги по реда на чл. 12 ГПК, съобрази изискванията на закона, приема за установено следното от фактическа и правна страна: Съгласно чл. 2, ал.1, т.1 от ЗОДОВ Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда, при задържане под стража, включително като мярка за неотклонение, домашен арест, когато са били отменени, прилагане от съда на задължително настаняване и лечение или принудителни медицински мерки, когато те бъдат отменени, както и при всички други случаи на лишаване от свобода в нарушение на чл. 5, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, съставена в Рим на 4 ноември 1950 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 66 от 1992 г.) (обн., ДВ, бр. 80 от 1992 г.; изм., бр. 137 от 1998 г.; попр., бр. 97 от 1999 г. и бр. 38 от 2010 г.). Съгласно разпоредбата на чл. 4 ЗОДОВ Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Съгласно т. 4 на Тълкувателно решение № 3/2004г. по тълк.д. № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи възниква от момента на влизане в сила на прокурорския акт за прекратяване на наказателното производство - чл. 2, т. 2/сега т.3/, изр. 2 ЗОДВПГ. От този момент държавните органи изпадат в забава, дължат лихва върху размера на присъденото обезщетение и започва да тече погасителната давност за реализиране отговорността на Държавата.

Предявеният от ищеца ХР. Н. З. от гр.Луковит, Ловешка област иск е с правно осн.чл.2, ал.1, т. 1 от ЗОДОВ срещу Прокуратурата на РБ, представлявана от Главния прокурор, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 50 000 лв., претърпени в резултата на незаконно задържане от 241 календарни дни за периода от 17.09.2018г. – 16.05.2019г., в резултат на незаконосъобразни действия на органите на Прокуратурата – ОП-Ловеч по задържането на ХР. Н. З. за 72ч. с постановление от 18.09.2018г. и при участие в производството по ЧНД № 481/2018г. по описа на Ловешки ОС, където е изразено становище за предаване на лицето на гръцките власти в изпълнение на ЕЗА и за вземане

във връзка с това на постоянна МН “Задържане под стража“, че е налице причинна връзка между посочените в ИМ вреди и действията на Прокуратурата.

Твърди се наличие на незаконосъобразни актове, действия и бездействия от страна на правозащитен орган, а именно орган на Прокуратурата. Предпоставките за уважаване на иска е да е образувано наказателно производство на посоченото в исковата молба наказателно производство във връзка с искане за екстрадиция на ищеца, за да бъде съден в РГърция за престъпление, както и да е постановен и влязъл в сила акт, с който това производство да е прекратено или завършило с оправдаването му, ищецът да е претърпял описаните в исковата молба неимуществени вреди през посочения период и те да са в пряка причинна връзка с незаконните действия.

Безспорно е между страните, а се установява и от събраните по делото доказателства, че производството по реда на чл.38а, ал.1, т.4 от ЗЕЕЗА по приложеното ч.н.д.№ 481/2018г. по описа на ОС-Ловеч е било иницирано от Окръжна прокуратура-Ловеч, въз основа на издадена от прокурор от Прокуратурата на Апелативен съд гр.Лариса, Република Гърция европейска заповед за арест № 58/2018г. от 30.06.2018г. Ловешки ОС е уважил искането и е постановил решение за допускане изпълнението на ЕЗА № 58/2018г., и е взел МН „задържане под стража“ на Х.З. до фактическото му предаване на издаващата заповедта държава. Решението е подписано с особено мнение от един от членовете на състава, обжалвано е и е потвърдено с решение на АС-В.Търново. Въз основа на допуснатото изпълнение на Европейската заповед за арест, българския гражданин ХР. Н. З. е бил предаден на гръцките власти с цел провеждане на наказателно преследване за престъпление по чл.1, т.1в и чл.30, т.1в и чл.27, т.1, чл.47, т.1, чл.57, 83, 94, т.1 от НК на Република Гърция за подпомагане на друг обвиняем, отстъпвайки му собствения си лек автомобил, с цел печалба, след като се е запознал с действията му и е искал да помогне за постигането на целта – транспортиране на територията на РГърция на граждани на трети страни, които са нямали право на влизане на гръцка територия. Видно от наказателното производство, за престъплението, в което е бил обвинен ищеца, гръцкия закон е предвиждал наказание от 2 до 12 години лишаване от свобода и парично наказание в размер от 150 до

60 000евро за всяко превозвано лице.

Няма спор, а се установява и от приложените в делото писмени доказателства, че ищецът е бил задържан с постановление на прокурор от ОП-Ловеч от 18.09.2018г. и освободен на 16.05.2019г. със заповед на началника на Поделение за задържане-Лариса, Република Гърция/прил. на л.17 в гр.д.№ 15100/2019г. на СГС/. До средата на месец декември 2018г. се е намирал в Затвора гр.Ловеч, след което бил конвоиран в Затвора в гр.Лариса на 12.12.2018г., където изчакал да бъде съден от гръцки съд до 16.05.2019г. т.е бил е задържан през периода от 18.09.2018г. до 16.05.2019г. общо 240 дни след задържането постановено от прокурор до освобождаването му от гръцките власти.От освободителната заповед се вижда, че е издадена, тъй като с влязло в сила решение № 246/16.05.2019г. Апелативен съд – Лариса го е оправдал по повдигнатото му обвинение.

Спорно е налице ли са предпоставките по чл. 2, ал.1, т.1 от ЗОДОВ и претърпял ли е ищеца и в какъв обем неимуществени вреди, както и налице ли е причинно-следствена връзка между тези вреди и незаконното обвинение.

Ищецът счита, че има основание да претендира обезщетение по реда на ЗОДОВ за причинени му вреди от взетата мярка за неотклонение „задържане под стража“ и предаването му на гръцките власти, с които действия неправомерно са му отнети гарантирани в чл.5 от Конвенция за защита правата на човека и основните свободи, право на свобода и сигурност.Позовава се на това, че ответника чрез негов орган – ОП-Ловеч не е съобразил данните за лицето и деянието и е внесъл в съда предложение за изпълнение на ЕЗА и задържането на ищеца, без да са били налице законовите изисквания за това. Прокуратурата е следвало да извърши проверка за да прецени дали са налице изискванията на закона преди да внесе предложението в съда.Въпреки приложените в наказателното производство доказателства, обосноваващи извода за липса на престъпление, което е било и установено по-късно от гръцкия съд, чрез прокурор от ОП-Ловеч е поддържала искането за екстрадиция на ищеца.

За да се произнесе по спора, съдът съобрази следното:

Събраните гласни доказателства чрез разпита на свидетеля Р. К. Г. сочат на причинени на ищеца неимуществени вреди вследствие на престоя му в затворите в България и Гърция до постановяване на оправдателната присъда от гръцкия съд. Свидетелят познава Х.З. от 15 години и от него знае за задържането му през 2018 година, което е продължило 7-8 месеца общо - в български и в гръцки затвор. Познава ищеца като работлив уравновесен и спокоен човек, знае че не е бил арестуван преди и че не е излизал извън България преди този случай, както и че не знае чужди езици. След излизането си от затвора му е разказал, това което му се е случило там. Разказвал му е, че в гръцкия затвор е спал на дюшеци по земята. Оплакал се е, че му е било трудно, тъй като не е знаел езика. Свидетелят дава показание, че на приятелските им сбирки, се случвало Христо да си спомня отново какво е преживял в затвора в Гърция и какво е преодолял.

Същото се установява и от разпита на св. ИВ. Н. ИВ., които познава Х.З. от 22 години. Твърди, че З. си е продал колата л.а. „Фолксваген Голф“. и даже е почерпил по едно кафе. Знае, че след това е бил задържан от полицията и откаран в Следствието в град Ловеч. Знам, че общо осем месеца от задържането е отсъствал от дома си. Установява, че Христо е добър човек, работлив и че преди този случай не е бил задържан. Твърди, че като се е върнал от затвора Христо е бил „развалина“. Бил е психически неустойчив, разказвал, че в Гърция са го хвърлили в едно хале на земята, че не е имало лекарства. Разказвал случай при който в затвора е било убито някакво момче и как не е могъл да спи след това. Потвърждава казаното от другия свидетел, че Христо не говори друг език освен български и не е бил излизал в чужбина до този момент. Установява още, че ищеца е преживял много тежко това, което му се е случило в затвора и 5-6 месеца след това не е можел да го преодолее. Не е можел да започне работата. Преди да го задържат е работел в Горското стопанство. Не е можел да си намери работа, защото не е бил на себе си и не е бил годен за каквато и да било работа.

Съдът като съобрази, че свидетелските показания на двамата свидетели кореспондират помежду си и с представените по делото писмени доказателства, които пък от своя страна не са оспорени от страните, приема че показанията са обективно и безпристрастно дадени пред съда. Установените от показанията на свидетелите и другите доказателства

обстоятелства, че задържането на ищеца за период от 240 дни за привеждане в изпълнение на ЕЗА е станало от орган на Прокуратурата на РБ, сочи на наличие на предпоставки за ангажиране на отговорността на държавата. Като гражданин на РБългария ищецът има право на обезщетение по реда на чл.2, ал.1, т.1 от ЗОДОВ, независимо че оправдателната присъда е произнесена от съда на друга държава-членка на ЕС. При положение, че в резултат на международното сътрудничество по наказателни дела и на принципа на взаимното доверие между страните-членки, страната ни е била длъжна да задържи и предаде своя гражданин да бъде съден от чужд съд, то тя следва да понесе и отговорността за причинените на ищеца, неимуществени вреди от незаконното задържане. Отговорността на държавата чрез съответните нейни органи е специфично проявление на принципа за отговорност за вреди и по характер тя е гаранционно-обезпечителна, като във всички уредени в ЗОДОВ хипотези от първостепенно значение е да се констатира наличие на незаконно действие или бездействие. В гражданското производство съдът не разполага с правомощия да упражнява косвен контрол върху наличието или липсата на предпоставки за вземане на съответната мярка. Ролята на съда в обезщетителното производство е да констатира, че задържането е незаконосъобразно, а то е такова с оглед постановената оправдателна присъда довела до освобождаването на ищеца. Съгласно разпоредбата на чл. 4 ЗОДОВ Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

При така установено, следва да се приеме, че ищецът е претърпял неимуществени вреди от незаконно задържане за двеста и четиридесет дни, което е било извършено по инициатива на Окръжна прокуратура Ловеч. След като прокурор от ОП-Ловеч е задържал и внесъл искането за екстрадиция на ХР. Н. З. и след предаването му на гръцките власти, българският гражданин е престоял в затвора в РГърция чак до постановяването на оправдателната му присъда. През този период е търпял негативни изживявания свързани с процесуалните действия спрямо него, несигурност, напрежение и стрес от условията в затвора в чужда страна, без да знае местния език или какъвто и да било друг освен родния си. Висящото тежко обвинение и възможност за осъждане, без сигурността в предоставената му правна защита в процес пред

чужд съд допълнително са стресирали ищеца и дълго след освобождаването му той „не е бил на себе си“. Не се установяват по-тежки и по-трайни изменения в психиката му, нито консултации с лекар или проведено лечение. Няма по-конкретни данни за интензитета на търпените неимуществени вреди след установените от свидетеля И.И. 5-6 месеца след излизането на Х.З. от затвора. Липсват преки доказателства за променено физическо състояние. Гласните доказателства за необходимостта от лекарства в затвора са бегли и не установяват конкретно влошаване на здравето по време на ареста, нито след това. Несъмнено отсъствието на ищеца от дома му за такъв дълъг период от време е лишил близките му от неговата помощ и подкрепа, но и в тази насока не са събрани конкретни доказателства. Всички тези обстоятелства следва да се вземат предвид при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. При изложените съображения и съобразно периода на задържането, съдът намира, че на ищеца ХР. Н. З. следва да бъде определено обезщетение от 3 000 лв. Този размер е в съответствие с тежестта на вредата и според настоящия състав на съда, се явява справедлив, съобразно изискванията на чл.52 ЗЗД. Сумата се дължи ведно със законната лихва от преустановяване на задържането – 16.05.2019г. Определянето на обезщетение в по-голям размер от посочения, би довело до неоснователно обогатяване на ищеца и не би съответствало на критерия по чл.52 ЗЗД, поради което искът за разликата до 50 000лв. следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

При този изход на делото ищецът, на основание чл. 78 ал. 1 ГПК има право на разноски. Такива са направените разноски за ДТ в размер на 10лв и за адвокатско възнаграждение в размер на 1500лв., съобразно представените доказателства за заплащането им-разписка и договор за правна помощ с адв.Б. на л.8 от прил. дело на СГС. Съобразно уважената част от иска, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски в размер на 90.60лв.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ,
представявана от Главния прокурор И.Г. да заплати на ХР. Н. З., ЕГН

***** от гр.Луковит, Плевенска област, ***, на основание чл. 2, ал. 1, т.1 ЗОДОВ сумата **3 000 лв.**, представляваща обезщетение за **неимуществени вреди**, претърпени през периода от 18.09.2018г. до 16.05.2019г., в резултат на незаконно задържане по ч.н.д. № 481/2018г. по описа на ОС-Ловеч, ведно със законната лихва, считано от 16.05.2019г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска в останалата му част за разликата над 3 000 лв. до 50 000 лв., като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА ПРОКУРАТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ , представлявана от Главния прокурор И.Г. да заплати на ХР. Н. З., ЕГН ***** от гр.Луковит, Плевенска област, ***, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **90.60лв.** за направени по делото разноски

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Великотърновски апелативен съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Плевен: _____